

PRAWO AUTORSKIE

Wzory umów
z komentarzem

Piotr Ślęzak

**EDYTOWALNE WZORY DOSTĘPNE
NA STRONIE INTERNETOWEJ**

WZORY PISM

4. WYDANIE POPRAWIONE I ROZSZERZONE

Jeżeli w książce nie ma zdrapki
z kodem aktywacyjnym,
prosimy o kontakt
tel. 801 04 45 45

PRAWO AUTORSKIE

Wzory umów
z komentarzem

Piotr Ślęzak

WZORY PISM

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

4. WYDANIE POPRAWIONE I ROZSZERZONE

Stan prawny na 1 maja 2021 r.

Recenzent
Dr hab. Wojciech Machała

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Tomasz Pietrzak

Opracowanie redakcyjne
JustLuk

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2021

ISBN 978-83-8246-003-2
4. wydanie

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluger.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	9
WSTĘP	11
1 PODSTAWOWE ZASADY ZAWIERANIA UMÓW PRAWA AUTORSKIEGO	15
2 KSIĄŻKA	31
2.1. Wstęp	31
2.2. Umowa między współautorami (na przykładzie komiksu)	34
2.3. Umowa wydawnicza z autorem (na przykładzie monografii z zakresu nauk prawnych)	42
2.4. Umowa z autorem o wydanie elektroniczne (na przykładzie monografii z zakresu nauk prawnych)	57
2.5. Umowa z grupą autorów (na przykładzie komentarza do ustawy)	69
2.6. Umowa z ilustratorem (na przykładzie ilustrowanej bajki dla dzieci)	80
2.7. Umowa z tłumaczem (na przykładzie tłumaczenia dzieła prawniczego)	91
3 MUZYKA	102
3.1. Wstęp	102
3.2. Umowa o stworzenie utworu muzycznego (na przykładzie umowy o stworzenie motywu muzycznego i licencji na wykorzystanie go w radiowym spocie reklamowym)	104

3.3.	Umowa wydawnicza (na przykładzie wydania materiałów nutowych wraz z nabyciem dodatkowych praw)	115
3.4.	Umowa o wykonanie koncertu	125
3.5.	Umowa fonograficzna (na przykładzie umowy wyłącznej o produkcję fonograficzną)	133
4	FILM I TELEWIZJA	148
4.1.	Wstęp	148
4.2.	Umowa o sfilmowanie utworu literackiego	152
4.3.	Umowa między producentem a autorem scenariusza	167
4.4.	Umowa między producentem a reżyserem	183
4.5.	Umowy koprodukcyjne	197
4.6.	Umowy dotyczące remake'ów	211
4.7.	Umowy dotyczące kontynuacji	220
4.8.	Umowy między producentem a dystrybutorem egzemplarzy	229
4.9.	Umowa o nadanie telewizyjne	240
4.10.	Umowy o rozpowszechnianie na platformach cyfrowych	248
4.11.	Licencja na format telewizyjny	255
5	PROGRAMY KOMPUTEROWE	268
5.1.	Wstęp	268
5.2.	Umowa licencyjna na korzystanie z programu komputerowego	270
5.3.	Umowa o wdrożenie systemu informatycznego	283
6	MULTIMEDIA	297
6.1.	Wstęp	297
6.2.	Umowa o stworzenie strony WWW	300
6.3.	Umowa między producentem a realizatorem utworu multimedialnego	315
6.4.	Umowa integracji treści w formacie cyfrowym z programem sterującym	327
6.5.	Umowa konwersji treści do formatu cyfrowego	334

7	SZTUKI PLASTYCZNE	345
7.1.	Wstęp	345
7.2.	Umowa o stworzenie utworu sztuki plastycznej (na przykładzie zamówienia serwisu fotograficznego)	347
7.3.	Umowa o wystawienie utworu sztuki plastycznej (na przykładzie wystawy obrazów)	356
7.4.	Umowa o prezentację utworu sztuki plastycznej w Internecie (na przykładzie portalu internetowego zamieszczającego fotografie)	364
8	UMOWY W ZAKRESIE REKLAMY	372
8.1.	Wstęp	372
8.2.	Umowa z autorem utworu plastycznego	374
8.3.	Umowa z autorem fotografii (na przykładzie banneru internetowego)	383
8.4.	Umowa z agencją reklamową (na przykładzie umowy o prowadzenie kampanii reklamowej)	389
8.5.	Umowa o prezentację reklamy (na przykładzie reklamy na środkach transportu miejskiego)	402
8.6.	Umowa w zakresie reklamy radiowej	410
8.7.	Umowa w zakresie reklamy telewizyjnej	416
8.8.	Umowa merchandisingu (na przykładzie sektora mody)	424
8.9.	Umowa personality merchandisingu (na przykładzie sektora mody)	432
9	INTERNET	440
9.1.	Wstęp	440
9.2.	Hosting	441
9.3.	Umowa o rejestrację i utrzymanie domeny internetowej	454
9.4.	Umowa z Internet Service Providerem	462
10	ARCHITEKTURA	472
10.1.	Wstęp	472
10.2.	Umowa o stworzenie projektu budowlanego	474
10.3.	Umowa o stworzenie projektu aranżacji wnętrza	486
10.4.	Umowa o nadzór autorski	492

11	TEATR	499
11.1.	Wstęp	499
11.2.	Umowa o stworzenie scenariusza widowiska	500
11.3.	Umowa o inscenizację	506
11.4.	Umowa o reżyserię zwykłą	516
11.5.	Umowa o artystyczne wykonanie (z aktorem)	523
11.6.	Umowa o wykorzystanie piosenek w spektaklu	529
11.7.	Umowa o przygotowanie aktorów	533
12	UMOWY PRAWA AUTORSKIEGO W ZAKRESIE NOWYCH TECHNOLOGII	538
12.1.	Wstęp	538
12.2.	Umowa o digitalizację utworu – odesłanie	540
12.3.	Umowa o korzystanie ze sztucznej inteligencji (na przykładzie programu dla rejonowych sądów karnych)	542
12.4.	Umowa o udział w stworzeniu gry komputerowej (na przykładzie umowy z twórcą scenariusza)	555
12.5.	Umowa o rozpowszechnianie gry komputerowej w Internecie (na przykładzie udostępnienia gry sieciowej graczowi)	568
12.6.	Umowa o stworzenie i rozpowszechnianie bazy danych	579
12.7.	Umowa o udostępnienie utworów <i>on demand</i> (na przykładzie filmu)	596
12.8.	Umowa o wydanie elektroniczne książki – odesłanie	603
12.9.	Umowa licencyjna na korzystanie z programu komputerowego – odesłanie	603
12.10.	Umowa o wdrożenie systemu informatycznego – odesłanie	603
12.11.	Umowa o stworzenie strony WWW – odesłanie	603
12.12.	Hosting – odesłanie	603
12.13.	Umowa z Internet Service Providerem – odesłanie	603
13	OKOLICE PRAWA AUTORSKIEGO	604
13.1.	Wstęp	604
13.2.	Umowa o ustanowienie impresariatu	606
13.3.	Zgoda na rozpowszechnianie wizerunku (na przykładzie umowy z modelką/modelem)	617
	BIBLIOGRAFIA	625

WSTĘP

Niniejsze opracowanie wymaga kilku słów wstępu. Jak sugeruje brzmienie tytułu, obejmuje ono wzory umów prawa autorskiego wraz z komentarzem. Pierwszą kwestią, jaką wziąłem pod uwagę, przystępując do tworzenia tej publikacji, było rozstrzygnięcie jej zakresu przedmiotowego. Kiedy zacząłem zastanawiać się nad tym problemem, doszedłem do wniosku, że nie jest możliwe stworzenie opracowania obejmującego wszystkie umowy mające związek z prawem autorskim. Jest to spowodowane dwiema okolicznościami. Po pierwsze, nie można wskazać wszystkich kategorii utworów. Ustawodawca wymienia jedynie te spośród nich, które najczęściej występowały w obrocie prawnym w chwili uchwalenia ustawy z 4.02.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych¹. Niektóre utwory, chociaż bardzo często pojawiają się w obrocie, nie zostały objęte ustawowym wyliczeniem (np. utwory multimedialne). Po drugie, prawo umów autorskich reguluje zawieranie umów, których przedmiotem jest utwór lub inny przedmiot prawa autorskiego bądź też są nim określone do nich prawa². A zatem chodzi zawsze o umowy dotyczące bezpośrednio utworu jako przedmiotu prawa autorskiego (tzn. dotyczące określonego dobra niematerialnego). Natomiast odrzucić należy możliwość zaliczenia do tej kategorii umów kontraktów, które dotyczą utworu jedynie pośrednio, gdyż nakierowane są na jego substrat materialny³. Przykładowo w umowie przewozu czy umowie ubezpieczenia dotyczącej obrazu niewątpliwie występuje element „autorski”, jednakże w niewielkim zakresie, ponieważ umowy te nie uwzględniają specyfiki prawa autorskiego⁴. Jako

¹ Tekst pierwotny ustawy: Dz.U. z 1994 r. poz. 83 ze zm.

² G. Ćmikiewicz nazywa takie umowy „umowami dotyczącymi prawa autorskiego”. Zob. G. Ćmikiewicz, *Zagadnienie systematyki umów dotyczących prawa autorskiego*, ZNUJ PWiOWI 1980/23, s. 16.

³ G. Ćmikiewicz, *Zagadnienie systematyki umów...*, s. 17.

⁴ G. Ćmikiewicz, *Zagadnienie systematyki umów...*, s. 17.

przykład tego rodzaju umowy można wskazać umowę o impresariat, której wzór zawarty jest w niniejszej publikacji.

Z wyżej wskazanych powodów uznałem za właściwe ograniczenie zakresu przedmiotowego publikacji. To z kolei zrodziło pytanie o sposób tego ograniczenia. Możliwe było albo przedstawienie jak najszerszego wachlarza umów w zakresie jednej wybranej kategorii utworów, albo przedstawienie niektórych rodzajów umów w zakresie arbitralnie wskazanych kategorii utworów. Wybrałem drugie rozwiązanie. Wydaje się bowiem, że opracowanie noszące tytuł *Prawo autorskie. Wzory umów z komentarzem* nie powinno się ograniczać do jednej kategorii utworów, nawet jeśli uznamy, że jest to jedyne rozwiązanie gwarantujące przedstawienie spektrum umów w obrocie autorskoprawnym. Wypada wspomnieć, że wybór kategorii utworów jest czysto subiektywny. Obejmuje mianowicie te, które są mi bliskie ze względu na sferę moich zainteresowań naukowych.

Rozważenia wymagał także zakres publikacji. Na rynku wydawniczym w różnych krajach można spotkać wzory umów prawa autorskiego opatrzone ogólnym komentarzem dotyczącym zasad zawierania tychże umów⁵, a także opracowania zawierające komentarz do każdego odrębnego wzoru umowy⁶. Wybrałem rozwiązanie pośrednie, co oznacza, że niniejsza publikacja zawiera ogólne zasady zawierania umów autorskoprawnych oraz wzory umów wraz z krótkimi komentarzami.

Wzorów umów zawartych w niniejszej publikacji nie można traktować jako gotowych formularzy. Należy pamiętać, że sytuacja podmiotów zawierających umowę jest w każdym przypadku inna. Strony muszą uwzględnić specyfikę konkretnej sytuacji. A zatem wzory można traktować jedynie jako wskazówkę co do problematyki, jaka powinna być objęta treścią oferty albo jaka powinna być przedmiotem negocjacji stron.

Niniejsze opracowanie jest czwartym wydaniem. Impulsem do podjęcia wysiłku przygotowania czwartego wydania stało się dla mnie, sygnalizowane przez wydawnictwo, zainteresowanie publikacją ze strony odbiorców. Zgodnie z przyjętą przeze mnie w porozumieniu z wydawnictwem koncepcją każde kolejne wydanie stanowi rozszerzoną wersję poprzedniego. Tak więc niniejsza edycja różni się w istotny sposób od pierwszej, drugiej i trzeciej. Po pierwsze, uwzględnia literaturę, która ukazała się między 2018 r. a 2020 r. Po drugie, zawiera dodatkowy rozdział dotyczący umów w zakresie nowych technologii.

⁵ Zob. W. Orzewski, *Fotograf, fotografia, prawo*, Warszawa 2006.

⁶ Zob. *Münchener Vertragshandbuch*, t. 3, *Wirtschaftsrecht*, red. R.A. Schütze, L. Weipert, München 1998, s. 891 i n.

Warto zaznaczyć, że umieszczenie wzorów określonych umów w konkretnych rozdziałach jest w większości przypadków oczywiste; niekiedy jednak jest wynikiem arbitralnych decyzji. Jako przykład mogę wskazać umowę dotyczącą stworzenia strony WWW. Wzór takiej umowy mógł się znaleźć zarówno w rozdziale dotyczącym umów w zakresie utworów multimedialnych, jak i w rozdziale dotyczącym umów internetowych, a także w rozdziale zawierającym omówienie umów w zakresie nowych technologii. Wybrałem pierwszą możliwość.

Mam nadzieję, że niniejsza publikacja okaże się przydatna dla osób zainteresowanych formułowaniem kontraktów z dziedziny prawa autorskiego.

PODSTAWOWE ZASADY ZAWIERANIA UMÓW PRAWA AUTORSKIEGO

Umowy prawa autorskiego stanowią część powszechnego prawa umów, która dotyczy praw autorskich i charakteryzuje się tym, że jedną ze stron umowy jest pierwotny nabywca majątkowych praw autorskich (najczęściej jest to autor jako twórca określonego dzieła)⁷. W szerokim kontekście autorskie prawo umów obejmuje wszelkie stosunki prawne mające za przedmiot uprawnienia dotyczące ekonomicznej eksploatacji utworu chronionego przez prawo autorskie oraz innych przedmiotów prawa autorskiego, do których określony podmiot nabył prawa na podstawie czynności prawnej lub ustawy⁸. Należy zaznaczyć, że regulacje zawarte w polskim prawie autorskim są dostosowane do realiów charakterystycznych dla relacji umownych między twórcami a podmiotami eksploatującymi ich utwory, tylko bowiem dla takich relacji uzasadnione jest wprowadzanie norm chroniących słabszą stronę stosunku prawnego. Brak równowagi w pozycji negocjacyjnej twórcy i przedsiębiorcy eksploatującego utwór (np. wydawcy, producenta płytowego) ustawodawcy starają się wyrównywać, wprowadzając przepisy bezwzględnie obowiązujące (tzn. takie, których zastosowanie nie może być wyłączone odmienną wolą stron wyrażoną w umowie). W praktyce często nawet najwybitniejsi twórcy, zawierając umowę, nie mogą przeforsować swoich wyobrażeń co do honorarium i innych postanowień umownych⁹. Natomiast w relacjach między przedsiębiorcami eksploatującymi utwory i przedsiębiorcami będącymi „użytk-

⁷ Por. A. Dietz, *Das primäre Urhebervertragsrecht in den Mitgliedstaaten der Europäischen Gemeinschaft*, München 1981, s. 3; A. Dietz, *Das Urhebervertragsrecht in seiner rechtspolitischen Bedeutung* [w:] *Urhebervertragsrecht. Festgabe für Gerhard Schricker zum 60. Geburtstag*, red. F.-K. Beier, H.-P. Götting, M. Lehmann, R. Moufang, München 1995, s. 9 i 27.

⁸ Zob. V.M. de Sanctis, M. Fabiani, *I Contratti di Diritto di Autore*, Milano 2007, s. 11.

⁹ Por. P. Ślęzak, *Ograniczenia zasady swobody umów w prawie autorskim* [w:] *Ustawowe ograniczenia swobody umów. Zagadnienia wybrane*, red. B. Gnela, Warszawa 2010, s. 210–211.

kownikami” tych utworów wspomniane normy są niepotrzebne i wręcz szkodliwe – ograniczają bowiem swobodę kontraktowania.

Prawo umów autorskich odnosi się do zawierania umów, które regulują kwestie dotyczące utworów lub przedmiotów praw pokrewnych. Przepisy normujące relacje prawne kształtowane przez umowy zawarte w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych nie są samowystarczalne. Ustawodawca w powołanej ustawie zamieścił jedynie przepisy dotyczące specyficznych problemów w zakresie prawa autorskiego. Nie ma natomiast w prawie polskim norm odnoszących się do poszczególnych typów umów prawa autorskiego. W związku z taką „szcątkową” metodą regulacji w kwestiach nieunormowanych w prawie autorskim należy sięgnąć do rozwiązań zawartych w ustawie z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2020 r. poz. 1740). Mam tu na myśli zwłaszcza normy części ogólnej prawa cywilnego dotyczące sposobów zawierania umów, normy części ogólnej prawa zobowiązań (zwłaszcza zawarte w przepisach ogólnych o zobowiązaniach, wykonaniu zobowiązań oraz odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania) oraz części szczegółowej prawa zobowiązań¹⁰. Ustawodawca nie wskazuje, jakie konkretnie umowy uregulowane w Kodeksie cywilnym będą zawierane jako umowy prawa autorskiego. W praktyce najczęściej wykorzystywane są umowy sprzedaży, o dzieło oraz zlecenia.

Dopuszczalność stosowania przepisów Kodeksu cywilnego regulujących umowę sprzedaży nie podlega dyskusji. Zgodnie bowiem z art. 555 k.c. stosuje się je odpowiednio do sprzedaży praw. Charakter autorskich praw majątkowych wskazuje, że mogą one być przedmiotem obrotu prawnego (są zbywalnymi prawami majątkowymi¹¹). Dlatego należy przyjąć, że przeniesienie autorskich praw majątkowych z reguły następuje w wyniku wykonania umowy sprzedaży (ewentualnie podtypów umowy sprzedaży: odkupu, pierwokupu oraz zastrzeżenia własności)¹².

Bardziej skomplikowana jest kwestia stosowania przepisów dotyczących zawierania umów o dzieło i umów zlecenia. W doktrynie oraz orzecznictwie polskim powszechnie przyjmuje się, że przedmiotem umowy o dzieło

¹⁰ Szczegółowe rozważania zawiera praca: P. Ślęzak, *Zastosowanie konstrukcji pól eksploatacji w dziedzinie umów prawa autorskiego dotyczących utworów audiowizualnych*, Katowice 2007, s. 7–14.

¹¹ Zob. Z. Banaszczyk [w:] *Kodeks cywilny*, t. 2, *Komentarz. Art. 450–1088. Przepisy wprowadzające*, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2018, s. 325–326.

¹² Por. T. Targosz [w:] T. Targosz, K. Włodarska-Dziurzyńska, *Umowy przenoszące autorskie prawa majątkowe*, Warszawa 2010, s. 118–119.

może być utwór utrwalony na nośniku¹³. Pogląd ten opiera się na założeniu, że „artystyczny charakter dzieła sztuki nie pozbawia go cech przedmiotu umowy o dzieło (...)”¹⁴. Natomiast rozbieżności w poglądach dotyczą objęcia przepisami Kodeksu cywilnego regulującymi umowę o dzieło rezultatów działalności twórczej nieucieleśnionych na nośniku materialnym. Broniony jest zarówno pogląd, zgodnie z którym nie są one objęte zakresem omawianej regulacji¹⁵, jak i taki, w świetle którego umowa o dzieło dotyczy także utworów nieutrwalonych na nośniku materialnym¹⁶. W doktrynie podkreśla się przydatność tej umowy do utworów tworzonych na zamówienie (zwłaszcza utworów przyszłych)¹⁷.

Uważam, że w kwestii stosowania przepisów umowy o dzieło i zlecenia warto rozważyć zastosowanie koncepcji znacznie odbiegającej od przedstawionych wyżej. Moim zdaniem umowa o dzieło nie przystaje do realiów wynikających z twórczości¹⁸. Do przyjęcia takiego poglądu skłania mnie kilka okoliczności. Po pierwsze, zauważmy, że dzieło w rozumieniu przepisu art. 627 k.c., jako rezultat przyszłych działań przyjmującego zamówienie, musi być określone. Inaczej mówiąc, rezultat starań przyjmującego musi być dokładnie określony¹⁹. Oczywiście w zakresie własności przemysłowej precyzyjne wskazanie przedmiotu umowy jest możliwe (np. przez określenie parametrów technicznych, jakie powinno spełniać zamówione urządzenie), natomiast na gruncie prawa autorskiego nie wydaje się to możliwe ani nawet potrzebne. Problem ten najłatwiej wytłumaczyć, odwołując się do Husserlowskiej fenomenologii²⁰, gdzie pojawia się kategoria tzw. naczności ejdetycznej. Człowiek, widząc po raz pierwszy obiekt określonego rodzaju, wytwarza w mózgu swego rodzaju wzorec danej klasy obiektów.

¹³ Por. W. Kubala, *Autorskoprawne elementy umowy o dzieło*, Pr. Spółek 1999/4, s. 37–43; A. Brzozowski [w:] *Kodeks cywilny*, t. 2, *Komentarz do artykułów 450–1088*, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2018, s. 438; E. Traple, *Umowy o eksploatację utworów w prawie polskim*, Warszawa 2010, s. 114; T. Targosz [w:] T. Targosz, K. Włodarska-Dziurzyńska, *Umowy przenoszące...*, s. 119. Zob. wyrok SN z 13.03.1967 r., I CR 500/66, OSNC 1968/1, poz. 5; wyrok SN z 18.06.2003 r., II CKN 269/01, OSNC 2004/9, poz. 142; wyrok SA w Poznaniu z 17.01.1996 r., I ACr 618/95, OSA 1998/3, poz. 12.

¹⁴ Zob. uzasadnienie wyroku SA w Poznaniu z 17.01.1996 r., I ACr 618/95.

¹⁵ Por. A. Brzozowski [w:] *Kodeks cywilny...*, t. 2, red. K. Pietrzykowski, s. 438–439.

¹⁶ E. Traple, *Umowy...*, s. 114; T. Targosz [w:] T. Targosz, K. Włodarska-Dziurzyńska, *Umowy przenoszące...*, s. 120–121.

¹⁷ T. Targosz [w:] T. Targosz, K. Włodarska-Dziurzyńska, *Umowy przenoszące...*, s. 118.

¹⁸ Pogląd taki wyraziłem w referacie wygłoszonym na II Ogólnopolskim Zjeździe Cywilistów, który odbył się w Wiśle w dniach 28–30.09.2006 r. Został on ogłoszony drukiem pt. *Umowa o produkcję audiowizualną. Zagadnienia wybrane* [w:] *Europeizacja prawa prywatnego*, red. M. Pazdan, W. Popiołek, E. Rott-Pietrzyk, M. Szpunar, t. 2, Warszawa 2008, s. 541–557.

¹⁹ Zob. A. Brzozowski [w:] *Kodeks cywilny...*, t. 2, red. K. Pietrzykowski, s. 435–436.

²⁰ Zob. S. Judycki, *Co to jest fenomenologia?*, „Przegląd Filozoficzny – Nowa Seria” 1993/1, s. 25–38.

Dlatego trudno jest wskazać w umowie, jaki utwór ma być stworzony na jej podstawie. Można jedynie powiedzieć, że w przypadku przyjęcia utworu przez zamawiającego odpowiada on jego oczekiwaniom, poczuciu estetyki. Po drugie, przyjmujący zamówienie odpowiada za osiągnięcie rezultatu w postaci dzieła wskazanego w umowie. Jeżeli nie jesteśmy w stanie precyzyjnie wskazać przedmiotu umowy, trudno zakładać, że twórca osiągnie założony przez strony rezultat. Chyba że przyjmiemy, iż twórca jako dłużnik zwolni się z zobowiązania, osiągając w ogóle rezultat w postaci utworu, a nie konkretnego, zindywidualizowanego utworu. Wydaje się, że strony w umowie zakładają jedynie, iż twórca będzie starał się osiągnąć rezultat w postaci utworu i za te starania odpowiada. Założenie takie jest charakterystyczne dla umów starannego działania, a więc dla umowy zlecenia. Po trzecie wreszcie, rezultat w świetle przepisu art. 627 k.c. jest obiektywnie osiągalny i pewny. Celem umowy o dzieło jest osiągnięcie określonego rezultatu, natomiast celem umowy zlecenia jest określone działanie o charakterze twórczym, którego rezultat jest nieprzewidywalny.

Uwzględniając powyższe uwagi, dochodzimy do wniosku, że umowy prawa autorskiego są umowami starannego działania, a nie rezultatu (i to niezależnie od tego, czy w wyniku ich wykonania powstanie utwór zapisany na nośniku, czy utwór jedynie ustalony, a niezapisany na nośniku materialnym). Ponadto, jak sądzę, działalność o charakterze twórczym wykonywana w ramach umowy z zakresu prawa autorskiego wyczerpuje znamiona „umowy o świadczenie usług” w rozumieniu art. 750 k.c.²¹ Usługa ta nie jest regulowana żadną spośród umów nazwanych. W konsekwencji należy uznać, że do umów z zakresu prawa autorskiego należy, na podstawie art. 750 k.c., odpowiednio stosować przepisy dotyczące umowy zlecenia.

Ustawodawca podzielił umowy prawa autorskiego na dwie kategorie: umowy przenoszące prawo autorskie w całości lub w części oraz umowy licencyjne. Teoretycznie można wyobrazić sobie, że ustawodawca ograniczy sferę umów (zwłaszcza umów pierwotnych) wyłącznie do licencji. Byłoby to swoiste wzmocnienie pozycji twórcy w stosunku do przedsiębiorcy eksploatującego utwór.

W wyniku zawarcia umowy przenoszącej kontrahent osoby uprawnionej nabywa majątkowe prawo autorskie w sposób pochodny – translatywny. Oznacza to, że powstałe w chwili ukończenia utworu prawo majątkowe przechodzi na kontrahenta²². Umowy przenoszące prawo autorskie wy-

²¹ Por. L. Ogiegło, *Usługi jako przedmiot stosunków obligacyjnych*, Katowice 1989, s. 36 i n.

²² Zob. J. Bleszyński, *Prawo autorskie*, Warszawa 1988, s. 188; J. Barta, R. Markiewicz [w:] *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz*, red. J. Barta, R. Markiewicz, Warszawa 2011, s. 411 (dalej jako *Komentarz I*).

wołują skutek zobowiązujący. Natomiast wskutek konstrukcji zastosowanej w przepisie art. 64 pr. aut. dochodzi do swoistego przesunięcia w czasie skutku rozporządzającego do chwili przyjęcia utworu przez nabywcę. Wydaje się, że istota tej regulacji wynika ze specyfiki prawa autorskiego. Ustawodawca, wprowadzając omawianą regulację, uwzględnił potrzeby obrotu dotyczące umów przenoszących majątkowe prawo autorskie do utworów, które w chwili zawierania umowy jeszcze nie istnieją. Mieści się ona w głównym nurcie regulacji cywilnoprawnych, zgodnie z którymi umowa zobowiązująca do przeniesienia prawa wywołuje skutek rozporządzający²³.

Umowy przenoszące prawo autorskie są co do zasady umowami odpłatnymi. Dzielą się na umowy przenoszące prawa autorskie w całości i w części.

Należy przyjąć, że w razie zawarcia skutecznej umowy przenoszącej majątkowe prawo autorskie w całości przeniesieniu nigdy nie podlega prawo autorskie traktowane jako całość, czyli konglomerat wszystkich uprawnień składających się na majątkowe prawo autorskie. Przenoszone są natomiast konkretne uprawnienia, które nigdy nie wyczerpują wszystkich uprawnień majątkowych przysługujących twórcy. Wynika to z faktu, że twórca nie może przenieść na inną osobę niektórych uprawnień o charakterze majątkowym, a mianowicie:

- 1) prawa do wynagrodzenia z tytułu *droit de suite* w zakresie zawodowej odsprzedaży oryginalnych egzemplarzy utworów plastycznych i fotograficznych (art. 19 ust. 1 pr. aut.);
- 2) prawa do wynagrodzenia z tytułu *droit de suite* w zakresie zawodowej odsprzedaży rękopisów utworów literackich i muzycznych;
- 3) opłat ze sprzedaży urządzeń utrwalających utwory oraz związanych z nimi czystych nośników (art. 20 ust. 2 pr. aut.);
- 4) opłat ze sprzedaży urządzeń reprograficznych i związanych z nimi czystych nośników (art. 20 ust. 3 pr. aut.);
- 5) opłat pochodzących od posiadaczy urządzeń reprograficznych świadczących usługi zwielokrotniania utworów dla własnego użytku osobistego osób trzecich (art. 20¹ ust. 1 pr. aut.);
- 6) prawa do decydowania o wykonywaniu praw zależnych (art. 46 pr. aut.);
- 7) wynagrodzenia należnego współtwórcom oraz artystom wykonawcom z tytułu eksploatacji utworu audiowizualnego (art. 70 ust. 3 pr. aut.).

Także w umowie przenoszącej część prawa autorskiego przeniesieniu podlegają konkretne uprawnienia częściowe, jednakże w zakresie jeszcze węższym niż w przypadku umów przenoszących prawo w całości²⁴.

²³ Por. przepisy art. 155 § 1, art. 510 § 1, art. 1052 § 1 k.c.

²⁴ Co do przenoszalności uprawnień częściowych zob. T. Targosz [w:] T. Targosz, K. Włodarska-Dziurzyńska, *Umowy przenoszące...*, s. 19–21.

Publikacja przedstawia wzory ponad 60 umów z zakresu prawa autorskiego z komentarzami oraz ogólne zasady ich zawierania.

Czwarte wydanie zostało rozszerzone o rozdział dotyczący nowych technologii, zawierający wzory i objaśnienia do umów:

- o digitalizację utworu,
- o korzystanie ze sztucznej inteligencji,
- o udział w stworzeniu gry komputerowej i o rozpowszechnianie jej w Internecie,
- o stworzenie i rozpowszechnienie bazy danych,
- o udostępnienie utworów *on-demand*.

W opracowaniu znajdują się również wzory umów:

- o stworzenie utworu muzycznego,
- o wykonanie koncertu,
- o sfilmowanie utworu literackiego,
- między producentem a autorem scenariusza,
- z ilustratorem,
- z tłumaczem,
- o rejestrację i utrzymanie domeny internetowej,
- o wystawienie dramatu.

Książka jest przeznaczona dla osób zawierających umowy z zakresu prawa autorskiego w działalności gospodarczej i zawodowej, a zwłaszcza dla pracowników wydawnictw, organizatorów imprez kulturalnych, producentów filmowych, telewizyjnych i multimedialnych, fotografów i muzyków. Zainteresuje również adwokatów i radców prawnych zajmujących się tą dziedziną. Jako pomoc dydaktyczna może służyć także studentom prawa oraz kierunków artystycznych.

Publikacja zawiera wzory pism dostępne w wersji elektronicznej do pobrania ze strony www.prawo-autorskie-wzory-4.wolterskluwer.pl po wpisaniu zamieszczonego w książce kodu aktywacyjnego. Wzory można modyfikować i dostosowywać do indywidualnych potrzeb.

Piotr Ślęzak – profesor doktor habilitowany nauk prawnych; radca prawny; pracownik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; w latach 2008–2012 prodziekan ds. kształcenia i studenckich na Wydziale Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego Uniwersytetu Śląskiego; w latach 2017–2018 kierownik Centrum Badań nad Prawem Autorskim i Prawem Mediów na Wydziale Radia i Telewizji UŚ; arbiter Sądu Polubownego ds. Domen Internetowych przy Polskiej Izbie Informatyki i Telekomunikacji; autor ponad 70 publikacji, głównie z zakresu prawa cywilnego, prawa własności intelektualnej i prawa mediów.

ISBN 978-83-8246-003-2

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLWUER.PL

WWW.PROFINFO.PL